

deSTADSWIJK studies_{op}locatie IJSTERK

Thema's: Welzijnswerk Nieuwe Stijl, Ontmoeten & Verbinden,
Opgroeien & Ontwikkelen, Deelnemen & Vooruitkomen,
Ondernemen & Innoveren

Vijf bijeenkomsten in voorjaar 2009

Kennis en inspiratie voor de sociaal (net)werker in de wijk

Investeren in de kennis van de medewerkers, dat vindt IJsterk, de Amsterdamse welzijnsorganisatie voor Westerpark en Centrum, essentieel. DeSTADSWIJKstudies heeft voor IJsterk een leergang gemaakt rondom de centrale thema's van het werk in de wijk. Het programma combineert kennis van betrokken wetenschappers met inspiratie van ervaren sociaal werkers uit leerzame projecten in het land. Wetenschappers en inspiratoren gaan met de medewerkers van IJsterk in gesprek over de toepassing van nieuwe inzichten in de eigen praktijk. In die praktijk werkt de IJsterk-werker niet alleen, maar juist samen met andere partijen. Daarom nodigt IJsterk die partners in de wijk uit om deel te nemen aan dit programma. Daarmee komt de leergang nog dichterbij de praktijk en het inspireert tot samenwerking. Het programma deSTADSWIJKstudies op locatie IJSTERK is ontwikkeld door Bart Lammers van Bureau Ruyterveer, Lenneke Overmaat en Simon Franke van Trancity.

IJsterk

TRANCITY

Naar sterke mensen in sterke wijken Naar professionals die verbinden en versterken

Toen we in 2007 als Welzijn Westerpark en Welzijn Binnenstad fuseerden tot IJsterk hebben we als motto gekozen: voor sterke mensen in sterke wijken.

Natuurlijk niet omdat we er zijn voor mensen die al sterk zijn en het is ook geen verwijzing naar de welvarender buurten waarin we werken. Het wil ook niet zeggen dat er geen oog is voor kwetsbaarheid van mensen en buurten Maar het verwijst naar de manier waarop we ons voorgenomen hebben om te werken. Niet vanuit zwakte, maar vanuit sterkte; niet vanuit achterstand maar vanuit potentie.

Het verwijst ook naar ons streven om de rol van de buurt te helpen versterken. De wijk is een prima maat voor veel zaken die de leefbaarheid voor mensen bepalen. De ervaring op het terrein van wonen, veiligheid, onderwijs, gezondheid, ontplooiing en sociale contacten zijn op wijkniveau beïnvloedbaar en belangrijke graadmeters voor het welbevinden.

Als professionals van IJsterk willen we daar een aantoonbare bijdrage aan leveren. Doordat we weten wat er leeft en wat de behoeftes zijn en doordat we daar, samen met andere partijen die op dat speelveld meespelen, effectieve interventies plegen. De belangrijkste partij is daarbij de buurtbewoner zelf. Als 'vrager', maar zeker ook als 'aanbieder'.

Het is voor professionals die uitgaan van de kracht van mensen en buurten niet altijd makkelijk om te weten hoe je moet handelen.

Wanneer moet je iets gewoon laten gebeuren; wanneer moet je er smeerolie bij doen of een andere partij vragen dat te doen; wanneer is echt interventie nodig en welke partijen schakel je daarbij in; wanneer is iemand niet in staat om voor zichzelf op te komen en moet je zaakwaarnemer zijn en voor hoe lang?

Vele collega's worstelen met deze problematiek en vele wijze mensen hebben daar meningen over of onderzoek naar gedaan. Maar er zijn geen standaard antwoorden.

Wat wel altijd bijdraagt is kennis nemen van hoe anderen denken en doen en daar in je eigen praktijk je voordeel mee doen.

deSTADSWIJKstudies biedt dat in een snelkookpan. In een startbijeenkomst plus 4 dagen word je geprikkeld door kennis en opinies en kan met directe en verwante collega's gestoeid worden over casussen.

Maar het echte werk is buiten, in de buurten. Daar kunnen we bewijzen dat we er als maatschappelijk middenveld toe doen. Niet door het over te nemen, maar door te graven naar wat er (nodig) is en te verbinden wat elkaar kan versterken.

Veel plezier en inspiratie toegewenst,

Monique Ruimschotel
Directeur Welzijn IJsterk

Wat is deSTADSWIJKstudies op locatie IJSTERK?

Een leergang van één middag en vier dagen over het vak sociaal (net)werker in de wijk. De leergang onderzoekt actuele ontwikkelingen in de wijk als veilig opgroeien, leefbaarheid en sociale cohesie, spanning tussen diverse bevolkingsgroepen, sociale stijging en de komst van kwetsbare burgers door de vermaatschappelijking van de zorg. Hoe kunnen we die ontwikkelingen begrijpen en welke gevolgen heeft dat voor de (veranderende) rol van de (welzijns)werker en de samenwerkingspartners in de wijk? Nieuwe inzichten uit wetenschap en praktijk worden toepasbaar gemaakt voor de medewerkers en de organisatie van IJSTERK en bieden mogelijkheden om samen te werken met bewoners en verwante partners in de wijk zoals bedrijven, de woningbouwcorporatie, de (brede) school, de wijkagent, de zorg, bureau Jeugdzorg, de kinderopvang en het opbouwwerk.

Wat is het doel?

Na deze leergang hebben de deelnemers theoretische kennis opgedaan over actuele ontwikkelingen in de wijk, hebben ze nieuwe inspiratie opgedaan en meer inzicht gekregen in de wijze waarop je naar je werk kunt kijken en hoe je erin kunt handelen. De leergang is geen training in het leren toepassen van vaardigheden, maar is gericht op de inhoud van het vak sociaal (net)werker.

Voor wie is de leergang?

In de visie van IJsterk is het essentieel om te komen tot een 'civil society', een maatschappij van betrokken burgers die zich voor elkaar en voor hun wijk verantwoordelijk voelen en inzetten. Het programma ondersteunt de professional die dit doel wil bereiken, door verbindend en innovatief (samen) te werken met burgers en partners in de wijk. De leergang zal 100 deelnemers tellen. 65 daarvan zijn IJsterk-medewerkers, de overige 35 worden uitgenodigd door IJsterk om aan dit programma deel te nemen. Zij zijn afkomstig van de samenwerkingspartners van IJsterk. De startmiddag is voor alle 100 deelnemers; daarna zijn er twee groepen (A en B) van 50 deelnemers die aan een identiek programma deelnemen.

Opbouw programma

Elke dag start met een lezing van een wetenschapper over actuele ontwikkelingen en onderzoeken met betrekking tot het thema van de dag. Na de lezing is er gelegenheid voor de deelnemers om vragen te stellen aan de spreker en om de dilemma's uit hun praktijk ter consultatie voor te leggen.

In het middagprogramma staat de inspiratie uit de praktijk centraal. Innovatieve professionals, die hun sporen hebben verdiend in het sociaal werk en die vertellen over hun visie en werkwijze. Na hun presentatie is er in interactieve vorm gelegenheid om brandende kwesties en casussen uit de praktijk met elkaar en met de inspirator te bespreken. Elke dag eindigt met aanbevelingen voor de sociaal werker in de wijk.

Welzijnswerk Nieuwe Stijl

Startmiddag Groep A en Groep B: Dinsdag 3 maart 2009 (12.30 lunch en van 13.30 tot 16.30 het programma), Kompaszaal Loods 6

Thema

Over de veranderende rol van de sociaal (net)werker in de wijk. En een verkenning van de thema's van de vier dagen waarbij de deelnemers worden uitgenodigd om hun 'brandende kwesties' in te brengen. Een middag voor alle deelnemers als opmaat naar de leergang.

Lezing

Jos van der Lans – Cultuurpsycholoog en publicist. In 2008 verscheen van hem de publicatie 'Ontregelen – De herovering van de werkvloer'. Hij is o.a. columnist voor 'TSS – Tijdschrift voor sociale vraagstukken'.

'Bureaucratische regels, angstige protocollen en geduldig registrerende computerschermen houden professionals in de publieke sector gevangen. Op de werkvloer zien we de welzijnswerker, de politieagent, de docent en de jeugdzorger steeds minder.' Hoe krijgen we de professional weer terug aan het front in de leefwereld van bewoners en gebruikers van de wijk? Ontregelen, graag zelfs. Maar dat is niet het enige: ook de sociaal werker zelf zal nieuwe initiatieven moeten durven nemen; mag zich niet verschuilen achter de regelgeving en verantwoordingsplicht van hogerhand. Jos van der Lans is kritisch, maar heeft ook veel compassie met de professional die zich opstelt als netwerker en entrepreneur en die vooral de straat weer opzoekt en in de frontlijn durft te werken. En: hij heeft een flink aantal concrete aanbevelingen voor werkers en hun organisaties.

In gesprek met de deelnemers

De samenstellers van het programma geven een toelichting op de thema's van de vier dagen. Waarom deze onderwerpen, waarom deze sprekers en wat mogen we van hen verwachten.

Maar de deelnemers komen deze middag ook zelf aan bod. Binnen de thema's van het programma wordt hen gevraagd om hun 'brandende kwesties' te noteren. Welke onderwerpen komen zij tegen in hun praktijk, welke problemen zien zij, maar ook welke kansen zien ze en willen ze graag benutten. De kwesties van de deelnemers zullen worden voorgelegd aan de sprekers.

Ontmoeten & Verbinden

Groep A: Donderdag 12 maart 2009 (09.45 - 16.30 uur), Akantes

Groep B: Donderdag 19 maart 2009 (09.45 - 16.30 uur), Akantes

Thema

Of een bewoner zich gekend weet en het gevoel heeft er toe te doen wordt sterk bepaald door het netwerk wat hij al dan niet ter beschikking heeft. In hoeverre is hij in staat om te gaan met zowel het 'vreemde' als het 'vertrouwde', ook wel bridging en bonding genoemd. Welke groepen dreigen buiten de boot te vallen. En welke werkstijl en methodiek heeft de frontlijnwerker nodig om succesvol deze bewoners te activeren.

Lezing

Evelien Tonkens – Bijzonder hoogleraar Actief Burgerschap aan de Universiteit van Amsterdam; vaste columnist van *de Volkskrant* en auteur van vele boeken. In het voorjaar van 2009 verschijnt van haar de publicatie 'Tussen onderschatten en overvragen – Actief burgerschap en activerende organisaties in de wijk'.

Hét thema in de wijk is sociale cohesie. Maar wat is dat eigenlijk? Liever spreken we over 'sociaal kapitaal': welk netwerk heeft een bewoner en hoeveel vertrouwen en hoeveel gedeelde normen en waarden is er in en met de medebewoners. Sociaal kapitaal kan ontstaan tussen gelijkgestemden (dan noemen we dat bonding) of juist met vreemden (dan heet het bridging). In beide situaties gaat het om ontmoeten en verbinden. Wie zijn de beste bruggenbouwers en op welke noemers en voorwaarden lukt het om gezamenlijk op te trekken en problemen en potenties van de wijk aan te pakken. Hoe zit het dan met spanningen tussen verschillende (etnische) bevolkingsgroepen en hoe betrekken we kwetsbare groepen burgers die door de vermaatschappelijking van de zorg in de wijk zijn komen wonen bij een wijkaanpak?

Inspirator

Joop Hofman – Joop Hofman Allianties Deventer is een productiehuis van elf organisaties met een brede en langjarige ervaring in buurtbeheer en wijkaanpak. Bekend geworden door programma's als 'Kolonisten in de wijk' en 'Laboratorium van de Alledaagse Kansen'.

'Een goede leefbare buurt kenmerkt zich door de mate waarin de buurt ruimte geeft en zelfs aanmoedigt tot zelfverwerkelijking en ontplooiing van de bewoners'. Joop Hofman laat zien hoe hij met onorthodoxe methodieken en met durf en creativiteit dit motto vorm heeft weten te geven in zijn praktijk. Participatie is deelnemen en meedoen. Draagvlak creëren is daarbij een motief voor de gemeente; voor de bewoner telt het concrete resultaat.

Opgroeien & Ontwikkelen

Groep A: Maandag 20 april 2009 (09.45 – 16.30 uur), Akantes

Groep B: Donderdag 23 april 2009 (09.45 – 16.30 uur), Akantes

Thema

Over kinderen en jongeren, over opvoeden en opgroeien tot medeburgers die betrokken zijn bij hun eigen leefomgeving. In de beslotenheid van gezin, school en werk, maar ook in de openbaarheid van de straat, de speeltuin en het huis van de buurt.

Lezing

Micha de Winter – Hoogleraar Maatschappelijke Opvoeding aan de Universiteit van Utrecht; lid van de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkelingen (RMO) en o.a. auteur van het boek 'Kinderen als medeburgers'.

Hoe leren kinderen om als actief en verantwoordelijk burger in de samenleving te functioneren. Hoe leren zij zich tolerant te gedragen ten opzichte van kinderen die anders zijn of anders denken? Cruciale kwesties die bepalend zijn voor de leefbaarheid van wijken nu en in de toekomst. De beste manier om dat te leren is om kinderen en jongeren al jong te betrekken bij de activiteiten in hun wijk. Naast het onderwijs spelen opvoedingsondersteuning en welzijnswerk een grote rol.

Inspirator

Ton Huiskens – Directeur van 'Werken aan de Stad' in Rotterdam en oprichter van het project 'Thuis op straat', een initiatief over leefbaarheid en veiligheid op straat dat inmiddels is uitgewaaierd over Nederland.

'De straat is het domein geworden van degenen met de grootste mond en kinderen zijn er nauwelijks meer te vinden. De wijk verliest haar zelfoplossend vermogen als het klimaat verhardt en groepen jongeren met extreem gedrag grote groepen bewoners gijzelen. Een wijk zonder spelende kinderen is een wijk zonder ontroering, een dode wijk.' Hoe krijg je kinderen en jongeren weer op straat en hoe creëer je daardoor een kritische massa waardoor de sfeer in de buurt weer ontspant. Bijvoorbeeld door activiteiten te organiseren en de hardnekkige overlastveroorzakers daarin te betrekken.

Deelnemen & Vooruitkomen

Groep A: Donderdag 14 mei 2009 (09.45 – 16.30 uur), Akantes

Groep B: Dinsdag 19 mei 2009 (09.45 – 16.30 uur), Akantes

Thema

Investeren in mensen, hun talenten opsporen en gebruiken, zorgen dat ze meedoen. Bewoners willen vooruitkomen, het beter krijgen. Goed voor hen en goed voor de leefbaarheid in de wijk.

Lezing

Joke van der Zwaard – Ontwikkelingspsycholoog en zelfstandig onderzoeker op het terrein van emancipatie en sociale mobiliteit. Met anderen schreef zij 'Stadsmensen – Levenswijze en woonambities van stedelijke middengroepen'. En recent verscheen van haar: 'Gelukzoekers – Vrouwelijke huwelijksmigranten in Nederland'.

Mensen hebben ambities en dromen over hun toekomst. Wat maakt dat zij die ook kunnen realiseren. En: wat zijn de belemmeringen. Hoe behoud je zelfrespect in een uitzichtloze situatie en hoe belangrijk is het imago en leefklimaat in de wijk voor individuele vooruitgang. Professionals kunnen zorgen voor nieuwe kansen in een klimaat waarin sociale stijging wordt gestimuleerd, door te zorgen voor professionele voorzieningen, voor ontmoetingsplekken en voor sociale netwerken in een leefbare wijk. Welke coalities zijn dan nodig om wonen, leren en werken geïntegreerd aan te pakken.

Inspirator

Eric Geraets – Sectorhoofd projecten van de Rotterdamse deelgemeente Hoogvliet. Jarenlang (o.a. als voorzitter van het Dreamteam ABCD) de motor van de ABCD-methodiek in Oud Delfshaven in Rotterdam.

ABCD (Asset Bases Community Development) komt oorspronkelijk uit Amerika en werd in Rotterdam vertaald in Aandacht voor Bewoners Capaciteiten in Delfshaven. De ABCD Methodiek is gericht op behoud en versterking van de buurt, uitgaande van de kwaliteiten en mogelijkheden van de bewoners. Talenten en vaardigheden van bewoners worden opgespoord en aan elkaar gekoppeld. Het doel is sociaal economische vooruitgang voor bewoners en verbetering van de leefbaarheid van de wijk. Hoe werkt zo'n methodiek in de praktijk, wat is de rol van sleutelfiguren (zgn. 'spinnen') in de wijk en vooral ook: hoe voorkom je dat het een initiatief blijft van professionals zonder dat de bewoners de uitvoering zelf ter hand nemen?

Ondernemen & Innoveren

Groep A: Dinsdag 9 juni (09.45 – 16.30 uur), Akantes

Groep B: Dinsdag 16 juni (09.45 – 16.30 uur), Akantes

Thema

De welzijnswerker als entrepreneur, als sociaal ondernemer en netwerker. Welzijnswerk is niet alleen een kostenpost, maar voegt waarde toe aan de wijk. En dat is een goede basis voor vitale coalities met partners in de wijk.

Lezing

Hans van Ewijk – Lector Innovatie Maatschappelijke Dienstverlening en Beroepsontwikkeling aan de Hogeschool van Utrecht. Eerder o.a. directeur en lid van de Raad van Bestuur van het NIZW.

Innovatie van het welzijnswerk is noodzakelijk. Maar op dit moment leidt dat ook tot een geweldige bestuurlijke, regelende en uitvoerende drukte in de wijk, waarbij de tijdelijke projecten over elkaar heen buitelen. Met veel onduidelijkheid over elkaars rollen en verwachtingen bij gemeente, onderwijs, zorg- en welzijnsinstellingen.

Hoe komen we tot innovatie van binnenuit? Hoe vinden we de kracht van bewoners en hoe kunnen welzijnsinstellingen hierop aansluiten? Welke sociale infrastructuur heeft de wijk nodig om effectief vernieuwend en duurzaam te werken?

Inspirator

Hester van Buren – Directeur Wonen van woningbouwcorporatie Stadgenoot in Amsterdam. Verder o.a. bestuurslid van De Slinger, een netwerk dat alle Amsterdammers wil aansporen tot betrokken burgerschap.

In de ondernemende wijk werken burgers, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties met elkaar samen op economisch, sociaal en fysiek gebied. Daarmee groeit het (sociaal en economisch) kapitaal van de wijk. Het gezamenlijke doel is een wijk leefbaarder te maken en de individuele talenten van zijn bewoners te helpen ontwikkelen. Een corporatie is actief in de buurt omdat ze voor haar huurders een prettig woonklimaat wil creëren. Dat houdt niet op bij de voordeur en daarom wordt de samenwerking gezocht met zorg en welzijn, met gemeente en politie, met onderwijs, sport en cultuur. Waarom zijn vitale coalities in de wijk zo belangrijk en hoe smeed je die? En: kan de welzijnswerker nieuwe stijl hierin een sleutelrol vervullen?

Praktische gegevens

De leergang start op 3 maart 2009. Het gaat om één startmiddag van 12.30 uur tot 16.30 uur en vier dagen van 09.45 uur tot 16.30 uur. De startmiddag is voor alle 100 deelnemers. Daarna worden de deelnemers verdeeld in twee studiegroepen (groep A en groep B) van elk 50 deelnemers: 33 medewerkers van IJsterk en 17 deelnemers van samenwerkingspartners in de wijk. Elke groep heeft zijn eigen vier dagen voor het verdere programma.

Samenwerkingspartners van IJsterk zijn van harte uitgenodigd om aan deze leergang deel te nemen; maximaal met twee medewerkers per organisatie. IJsterk vraagt aan deze externe deelnemers een bijdrage in de onkosten van € 250,- per persoon. Medewerkers van IJsterk betalen niet voor de leergang.

Startmiddag

Groep A en B: Dinsdag 3 maart 2009

Ontmoeten & Verbinden

Groep A: Donderdag 12 maart 2009, Groep B: Donderdag 19 maart 2009

Opgroeien & Ontwikkelen

Groep A: Maandag 20 april 2009, Groep B: Donderdag 23 april 2009

Deelnemen & Vooruitkomen

Groep A: Donderdag 14 mei 2009, Groep B: Dinsdag 19 mei 2009

Ondernemen & Innoveren

Groep A: Dinsdag 9 juni, Groep B: Dinsdag 16 juni

De startmiddag voor beide groepen tegelijkertijd vindt plaats in Loods 6 en begint met een lunch. Kompaszaal Loods 6 gebouw, KNSM-Laan 311, 1019 LE Amsterdam
Alle themadagen vinden plaats in Akantes en ook daar wordt gezorgd voor een lunch. Akantes Multifunctioneel centrum, Hennie de Swaanzaal, Nieuwe Herengracht 95, 1011 RX Amsterdam

Voor alle deelnemers, van zowel IJsterk als van de samenwerkingspartners, is Tineke Hopman de contactpersoon. Tineke Hopman t.hopman@ijsterk.nl 06 30022724

Achtergrond deSTADSWIJKstudies

Al verscheidene jaren worden deSTADSWIJKstudies georganiseerd als een programma met open inschrijving. Thema's waren de stedelijke vernieuwing, het werken in de wijk en actief burgerschap en activerende organisaties. Deelnemers komen uit de wereld van (lokale) overheid, corporatie, stedelijke vernieuwing, welzijn en zorg. Voor het actuele aanbod: www.trancity.nl Met het programma 'op locatie IJsterk' wordt een programma samengesteld voor een specifieke opdrachtgever; niet in company, maar op locatie. In de aanpak van deSTADSWIJKstudies is niet de gerichtheid op de eigen organisatie het enige doel, maar staat juist de betekenis van de eigen organisatie in relatie tot de wijk centraal.

Voor meer algemene informatie over deSTADSWIJKstudies: info@trancity.nl,
023 532 41 44

